

ГУМАР СУПРАЦЬ ПРАБЛЕМ

Новая кніга паэта Мікалая Іваноўскага «Вострым зрокам» цалкам прысвечана гумару. У ёй аўтар сабраў творы, напісаныя за апошнія гады на сатырычную і гумарыстычную тэматыку, дзе закрануў многія вострыя і злабадзённыя праблемы нашага часу і жыцця людзей, прычым, як вясковых жыхароў, так і гарадскіх.

Кніга складаецца з трох частак. У першай сабраны байкі, у другой – жарты, у трэцяй – сатырычныя вершы. Паэтычны гумарыстычны зборнік «Вострым зрокам» будзе цікавы шырокаму колу чытачоў.

Анатацыя

Зерні гумару пад вострым зрокам

Наша эпоха асабіста для мяне – вельмі незразумелая. З аднаго боку, шмат сумнага, з налётам трагічнасці, з іншага боку, нейкі цырк і лялечны спектакль. Дзе праўда? Як заўсёды, у цэнтры. Але новая кніга гумару Мікалая Іваноўскага «Вострым зрокам» дасць чытачу адказ на многія пытанні нашага часу. Гэта такія фейерверк баек і гумарыстычных вершаў на ўсе выпадкі з жыцця чалавека, і, пераважна, чалавека вясковага. Ды і наогул, угадваецца Гудзевіцкі край, якому ўласцівы глыбокі традыцыйны лад жыцця, а самога аўтара так і хочацца назваць «Пачуйскі Крапіва». Няхай на мяне не злуецца славуты класік, але Мікалай Іваноўскі выкарыстоўвае адказна і шматбакова ў сваіх творах вобразы жывёлаў як дзікіх, так і дамашніх: у кнізе сустракаюцца ільвы, быкі, лосі, кабаны, пеўні, каровы, ваўкі, бараны і многа яшчэ ўсялякай жывёлы. Такое ўражанне, што мы, людзі, самі не заўважылі, як узначалілі цывілізацыю жывёлаў. І смех, і грэх, але гэта сапраўды смешна.

Цікавая дэталі з новай кнігі Мікалая Іваноўскага: аўтар смела бярэцца за любую тэму і з ахвотай над ёй працуе. А тэмы – усё больш звязаныя з вясковым жыццём, нават ласі, ваўкі ці ільвы цягнуцца да вёскі. Аўтар смела бярэ сваіх герояў і перасаджвае іх у кабінеты чыноўнікаў альбо за вітрыны крамаў. У такім парадку лёгка пазнаецца

існуючы каларыт жыцця беларускага народа, які прывык жыць абшчынай ці калгасам і супольна вырашаць праблемы:

Звяры прыбеглі на палянку,
Бо піск чуваць у лесе зранку.
Пішчыць Камар у лісці з болю:
Не памыляўся так ніколі...

(«Камарыны боль»)

Так, нават камар змог стварыць праблемы, як кажуць, на роўным месцы.

Цікавыя адносіны аўтара гэтай кнігі да творчай сябрыны. Я не ведаю ніводнага пісьменніка, які б не заглядваўся на творчы Парнас і не марыў яго пакарыць. Так, у байцы «Вуж і Парнас» Мікалай Іваноўскі лоўка і трапна абыгрывае гэтую тэму – не без іроніі і трапных вобразаў Вужа, Сініцы, Зайца, Дзятла, Савы. У гэтых вобразах угадваюцца вядомыя аўтары, творцы, якія ўжо панюхалі бэзу і адчулі крапівы парнаскай. Ды і сам аўтар пра сябе даволі трапна выказаўся:

...Не сцеражы сваю нару:
Смялей, узыздзеш на гару.

P.S. Хоць шлях да мэты вельмі коўзкі,
Туды дапоўз наш Іваноўскі.

(«Вуж і Парнас»)

Кніга складаецца з трох раздзелаў: гэта «Байкі», «Жарты», «Вершы». Першы з іх – самы аб'ёмісты, ён надае кнізе настрой, фарміруе яе трывалы сатырычны падмурак, які не пакіне чытача сумным. У другім раздзеле «Жарты» пад вострае пяро Мікалая Іваноўскага трапляе нашае навакольнае жыццё, падзеі, людскія характары і традыцыі. Ад пільнага вока аўтара не збяжыць аніякая дробязь: ці то суседскі выбрык, ці то прыгоды рыбакоў, ці то характар нечыя цешчы. Аўтар выкрывае чалавечыя стасункі, дрэнныя звычкі альбо звычайнае пустаслоўе, якое давяло да ліха шмат людзей. Маючы трывалы досвед і вялікі практычны жыццёвы вопыт, паэт-сатырык не шкадуе свае персанажы, што патрапілі ў розныя смешныя гісторыі, але якраз яны з такіх гісторый і выберуцца, бо хітрасць і прайдохства не на жарт прыжыліся ў іхняй крыві:

Хоць з ёй Адамаў цягнем грэх,
Цяплей на вуснах бачыць смех.

Журыць, карыць даўжэй не стану,
Мы любім вас, як кот смятану.

(«Не крыўдзі жанчыну»)

Нямала ў кнізе Мікалая Іваноўскага твораў, прысвечаных адносінам людзей, рысам іх характараў, часам адмоўным, смешным і недарэчным:

Хопіць быць нам хамякамі,
Ад яды расце жывот.
Правяць кралі мужыкамі,
Будзем стройнымі штогод.

(«Скандынаўская хада»)

У трэцім раздзеле кнігі, пад назвай «Вершы», аўтар сабраў неблагі тузін сваіх розных філасофскіх, сатырычных вершаў, частушак ці твораў з жанру «каля байкі». Гэта хутчэй аўтарская дадумка, калі паэт фарміруе твор, які мае рысы як сатырычнага верша, так і байкі. Мы ведаем, што байка мае сваю канкрэтную жанравую спецыфіку: сюжэт, герояў, алегорыі, трапную выснову. Але Мікалай Пятровіч абышоў гэтыя межы і, як смелы аўтар, вырашыў з'яднаць некалькі жанраў. Па-мойму, удалося няблага, улічваючы, што сёння гумар і сатыра перажываюць не лепшыя часы, бо адсутнічае асноўны стымул – шырокая чытальніцкая аўдыторыя. Людзі знаходзяць шмат гумару ў інтэрнэце, але не заўсёды той гумар мае прафесіяналізм, які ўласцівы мастацкаму жартаўліваму і разважліваму слову:

Не ведаю, ці хопіць сілы,
Чыні дабро – уколюць вілы,
Чаму бывае так, сябры?
Як бюракрат – нос дагары.

(«Каля байкі»)

Пералічваць творы і герояў не бяруся, але ўпэўнены, што байкі і сатыра Мікалая Іваноўскага з ягонай новай кнігі «Вострым зрокам» вартыя ўвагі, бо менавіта з разгляду жарту ці байкі некалі пачыналі свае ўрадавыя нарады кіраўнікі высокага рангу. Уважліва адсочвалася друкаваная крытыка з усесаюзнага часопіса «Крокодил» ці нашага роднага «Вожыка», каб выправіць тыя хібы, што набілі аскаміну народу. А кніга Мікалая Іваноўскага шмат у чым характарызуе наш недасканалы час, дзе шмат і вясёлага, і сумнага. Таму лічу, што яе трэба чытаць з лёгкім сэрцам, без крыўды ці журбы, бо, як вядома: харошы гумар без падвоху – як агарод наш без гароху!

Жадаю чытачам прыемных уражанняў, добрых эмоцый і абавязкова знайсці падобных сябе сярод персанажаў гэтай кнігі, бо ўсе мы маем свае недасканалыя рысы характараў, нейкія дрэнныя звычкі альбо трапляем перыядычна ў недарэчнасці. Мае пажаданні аўтару: не губляць вастрыню свайго зроку і надалей удасканальваць сваё пяро, шукаць і знаходзіць добрыя гісторыі і цікавых персанажаў, бо, як

вядома, наш час багаты на смешныя выпадкі і гісторыі. Так і жыве
добрае мастацкае слова!

*Вячаслаў Корбут,
паэт, пісьменнік-гумарыст*

Зборнік вершаў Мікалая Іваноўскага пад назвай «Вострым зрокам» налічвае 148 старонак.
Пераплёт цвёрды. Наклад 100 асобнікаў. Рэдактары Вячаслаў Корбут, Інга Вінарская.
Паліграфічнае выкананне: выдавецтва ТАА «Ковчег», ТАА «Поликraft», г. Мінск.

ПРЭС-СЛУЖБА СПБ-ГРОДНА

